

Podnět Komise pro výživu kojenců a malých dětí k aktualizaci zdravotního výkonu „34007“ EDUKACE LAKTACE z veřejného zájmu

25. března 2025

Návrh usnesení:

Komise pro výživu kojenců a malých dětí

- 1) **schvaluje přiložený návrh změn stávajícího výkonu Edukace laktace;**
- 2) **doporučuje předsedkyni komisi, aby vedení Ministerstva zdravotnictví navrhla projednání této změny a zařazení upraveného výkonu z veřejného zájmu do připravované aktualizace vyhlášky, kterou se vydává seznam zdravotních výkonů.**

Odůvodnění:

V roce 2020 byl předložen návrh na nový zdravotní výkon EDUKACE LAKTACE, který byl pod číslem 34007 zařazen do novely vyhlášky č. 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami, s účinností od 1. 1. 2021. Výkon byl do vyhlášky zařazen tzv. z veřejného zájmu na doporučení tehdejší Národní komise pro kojení, předchůdkyně nynější Komise pro výživu kojenců a malých dětí. Účelem výkonu mělo být alespoň částečně překlenout mezery v systému poporodní péče a podpořit ženy, které mají obtíže s kojením v prvních týdnech po porodu. Potíže s kojením zažívají v šestinedělí přibližně 2/3 žen. V praxi je však výkon přesto stále nedostatečně využíván (viz Tab. 1). Z pohledu nejnovějšího vědeckého poznání zároveň některé parametry výkonu obsahují dílčí nedostatky (včetně jeho názvu), které by bylo vhodné ve veřejném zájmu odstranit, aby bylo možné ženy adekvátně podpořit. Např. s ohledem na skutečnost, že se laktace ustáluje do konce šestinedělí, by bylo vhodné frekvenci výkonu prodloužit z prvních čtyř týdnů po porodu živě narozeného dítěte na prvních šest týdnů po porodu, tedy po čas celého šestinedělí ženy.

Detaily jednotlivých dílčích změn jsou včetně bližšího odůvodnění uvedeny níže.

Tab.1: Počty vykázaných výkonů „34007 Edukace laktace“

(zdroj: Národní registr hrazených zdravotních služeb)

ROK	Praktické lékařství pro děti a dorost	Dětské lékařství	Neonatologie	Celkem
2021	222	488	1	711
2022	1 399	691	21	2 111
2023	3 387	784	853	5 024
1Q-3Q 2024	1 747	364	675	2 786

Vyznačení navrhovaných změn:

EDUKACE LAKTACE O KOJENÍ V ŠESTINEDĚLÍ

Edukace kvalifikovaným zdravotnickým pracovníkem o významu a kojení (zejm. technice kojení, o častých faktorech, které kojení nabourávají, jako je používání dudlíků a kojeneckých lahví, jak zajistit dostatečnou laktaci a jak u dítěte vyhodnotit dostatečný příjem mateřského mléka) na základě indikace ošetřujícího lékaře (neonatologa při propuštění, registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost nebo pediatra po propuštění z porodnice) při zjištěném riziku poruchy laktace zjištěných obtížích s kojením. Návuk potřebných dovedností.

Autorská odbornost	<table><tr><th>Kód</th><th>Název</th><th>Pořadí</th><th>Sazba režie</th></tr><tr><td>304</td><td>neonatologie</td><td>3050</td><td>4,47</td></tr></table>	Kód	Název	Pořadí	Sazba režie	304	neonatologie	3050	4,47							
Kód	Název	Pořadí	Sazba režie													
304	neonatologie	3050	4,47													
Další odbornost	<table><tr><th>Kód</th><th>Název</th><th>Sazba režie</th></tr><tr><td>002</td><td>praktické lékařství pro děti a dorost a pediatrie</td><td>4,47</td></tr></table>	Kód	Název	Sazba režie	002	praktické lékařství pro děti a dorost a pediatrie	4,47									
Kód	Název	Sazba režie														
002	praktické lékařství pro děti a dorost a pediatrie	4,47														
Podmínky	Sestra s certifikovaným kurzem MZ ČR laktační poradkyně															
Nositelé	<table><tr><th>Kategorie</th><th>Funkce</th><th>Praxe</th><th>Čas</th><th>Body aktuální</th></tr><tr><td>S3</td><td>dětská a všeobecná sestra s certifikovaným kurzem</td><td>3</td><td>45</td><td>235,27</td></tr><tr><td>S2</td><td>porodní asistentka</td><td></td><td></td><td></td></tr></table>	Kategorie	Funkce	Praxe	Čas	Body aktuální	S3	dětská a všeobecná sestra s certifikovaným kurzem	3	45	235,27	S2	porodní asistentka			
Kategorie	Funkce	Praxe	Čas	Body aktuální												
S3	dětská a všeobecná sestra s certifikovaným kurzem	3	45	235,27												
S2	porodní asistentka															

Kategorie P - hrazen plně

OF 2x v prvních 4-6 týdnech po porodu živě narozeného dítěte

OM A - pouze ambulantně

Čas výkonu 45
Body 330

Nositel	INDX	Čas
S3, S2	3	45

ZUM Ne
ZULP Ne.

Ad nositelé/nositelky

V aktuálním výčtu nositelů (resp. nositelek) chybí porodní asistentka. Vzhledem k tomu, že poskytování laktačního poradenství je nedílnou součástí jejího vzdělání a kompetencí, je vhodné ji mezi nositelky zařadit. Tím by se rozšířil okruh zdravotnických profesí, které mohou ženám v šestinedělí poskytovat praktickou podporu a edukaci v oblasti kojení.

Ad název výkonu

Zvolený název je z hlediska terminologie nevhodný a nepřesný. Patrně vznikl nesprávným překladem z angličtiny (lactation and breastfeeding education). Laktace je všeobecně definována jako proces tvorby a vylučování mateřského mléka a je základním předpokladem kojení.¹ Ženě lze poradit, jak laktaci zvýšit a udržet, ale učit ji, jak má její tělo tvořit mléko a jak jej vylučovat, možné není. I ze samotného popisu výkonu je ostatně zřejmé, že jde primárně

¹ Viz např. <https://lekarske.slovniky.cz/pojem/laktace> či https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?cizi_slovo=laktace&typ_hledani=prefix.

Ad omezení frekvence (OF)

Navrhovaný výkon může být podle aktuálního znění realizován pouze do 4 týdnů od narození dítěte. S ohledem na skutečnost, že se laktace ustáluje až do konce šestinedělí, je nezbytné frekvenci prodloužit ze 4 na 6 týdnů.

Ad „zjištěné riziko poruchy laktace“

Výkon má být indikován při „zjištěném riziku poruchy laktace“. Důvodová zpráva k tomu dodává, že „zhruba v polovině případů jsou detekovány poruchy laktace“, avšak již nereflektuje, že (1) pokud má žena poruchu tvorby a vylučování mléka, pak se jedná o raritní případy, kdy kojení objektivně není možné, (2) laktace se ustáluje do konce šestinedělí a snížená laktace není poruchou laktace per se. Nadto podle odborné literatury tyto obtíže zažívá více než polovina žen. Komise proto doporučuje výkon indikovat „při zjištěných obtížích s kojením“ a důvodovou zprávu upravit následovně: „S obtížemi při kojení se mohou setkat 2/3 žen“.

Ad obsah výkonu

V období šestinedělí je pozdě začínat s edukací ženy o významu/důležitosti kojení – tento typ informování je zapotřebí zajistit již během prenatální péče. Žena, která takovou pomoc vyhledá, si je důležitosti kojení velmi pravděpodobně již dávno vědomá, jinak by kojení nezahájila. Poučovat ji o důležitosti o kojení v momentě, kdy s ním má obtíže, může být výrazně kontraproduktivní. To, co žena v danou chvíli potřebuje, není další tlak, proč je potřeba kojít, ale adekvátní praktickou pomoc a správné informace, aby tak mohla reálně učinit. Komise proto doporučuje popis obsahu výkonu odpovídajícím způsobem upravit.